

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3MCdo/14/2013
Identifikačné číslo spisu:	1410210741
Dátum vydania rozhodnutia:	03.04.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1410210741.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Mgr. N. E., bývajúceho v C., proti odporkyni Spojenej škole sv. Františka z Assisi, so sídlom v Bratislave, Karloveská č. 32, IČO: 42176182, zastúpenej Mgr. Andrejom Gunárom, advokátom so sídlom v Bratislave, Panenská č. 6, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 16 C 291/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2013 sp. zn. 6 Co 256/2012 a rozsudku Okresného súdu Bratislava IV z 24. apríla 2012 č.k. 16 C 291/2010-243, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2013 sp. zn. 6 Co 256/2012 a rozsudok Okresného súdu Bratislava IV z 24. apríla 2012 č.k. 16 C 291/2010-243 a vec vracia Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Navrhovateľ sa návrhom, ktorý podal 31. augusta 2010 na Okresný súd Bratislava IV, domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 31. októbra 2011 č. k. 16 C 291/2010-200 určil, že výpoveď daná navrhovateľovi odporkyňou listom zo dňa 30. júna 2010 je neplatná, lebo v konaní nebolo preukázané, že by ju odporkyňa vopred prerokovala so zástupcom zamestnancov (§ 74 Zákonníka práce). Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa odvolanie. Krajský súd v Bratislave uznesením z 19. decembra 2011 sp. zn. 6 Co 241/2011 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že je nesprávny záver súdu prvého stupňa, v zmysle ktorého odporkyňa výpoveď so zástupcami zamestnancov neprerokovala, a preto je výpoveď z tohto dôvodu neplatná. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu bola výpoveď vopred prerokovaná so zástupcom zamestnancov.

Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 24. apríla 2012 č. k. 16 C 291/2010-243 návrh zamietol s odôvodnením, že výpoveď bola 28. júna 2010 v súlade s § 74 Zákonníka práce prerokovaná so zástupkyňou zamestnancov - Ing. T. K.. Poukázal na to, že navrhovateľ sa trikrát dopustil menej závažného porušenia pracovnej disciplíny, a to v dňoch 29. marca 2010, 9. apríla 2010 a 24. júna 2010

až 26. júna 2010. Z toho vyvodil, že boli splnené podmienky pre skončenie pracovného pomeru s navrhovateľom jemu danou výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 18. marca 2013 sp. zn. 6 Co 256/2012 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny (§ 219 O.s.p.). Aj podľa názoru odvolacieho súdu treba správanie navrhovateľa kvalifikovať ako porušenie pracovnej disciplíny, pričom opätovné porušenie pracovnej disciplíny (i keď menej závažným spôsobom) oprávňovalo odporkyňu dať navrhovateľovi výpoveď. K námietke navrhovateľa, že výpoveď nebola riadne prerokovaná so zástupkyňou zamestnancov, odvolací súd uviedol, že touto otázkou sa už zaoberal v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí.

Na podnet navrhovateľa podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie proti rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2013 sp. zn. 6 Co 256/2012 a Okresného súdu Bratislava IV z 24. apríla 2012 č.k. 16 C 291/2010-243. Uviedol, že odporkyňa trikrát upozornila navrhovateľa na porušenie pracovnej disciplíny a 30. júna 2010 mu napokon dala výpoveď z pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce s tým, že skončenie pracovného pomeru výpoveďou bolo v zmysle § 74 Zákonníka práce prerokované so zástupcom zamestnancov 28. júna 2010. Podľa názoru generálneho prokurátora nie je správny záver súdov, v zmysle ktorého bola predmetná výpoveď riadne prerokovaná so zástupcom zamestnancov. V danej veci totiž o tom neexistuje žiadny relevantný dôkaz. Ing. T. K. sa síce vo svojej svedeckej výpovedi vyjadrila, že skončenie pracovného pomeru bolo s ňou prerokované vopred, nevedela však uviesť presný čas tohto prerokovania. Nepotvrdila teda, že výpoveď z pracovného pomeru bola - v súlade so zákonom - prerokovaná vopred. V zmysle rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) nesplnenie tejto podmienky spôsobuje neplatnosť výpovede (§ 17 ods. 2 Zákonníka práce). V predmetnej veci nebolo prerokovanie skončenia pracovného pomeru so zástupcom zamestnancov preukázané žiadnym hodnoverným spôsobom; v prospech prerokovania nasvedčuje len údaj obsiahnutý v texte samotnej výpovede, to však v žiadnom prípade nebol postačujúci podklad pre záver o splnení uvedenej hmotnoprávnej podmienky výpovede. Odporkyňa v konaní nepredložila žiadosť zamestnávateľa o prerokovanie skončenia pracovného pomeru, ani iný dôkaz, ktorým by hodnoverným spôsobom preukázala splnenie tejto hmotnoprávnej podmienky. So zreteľom na to generálny prokurátor žiadal napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Navrhovateľ sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadril.

Podľa názoru odporkyne, ktorý uviedla vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu, je tento opravný prostriedok neopodstatnený, lebo napadnuté rozhodnutia nespočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Súdny relevantné ustanovenia Zákonníka práce aplikovali a interpretovali správne. Keďže prerokovanie výpovede potvrdila Ing. T. K. svojím podpisom na výpovedi z pracovného pomeru a tiež ako svedkyňa vypočutá v konaní na súde prvého stupňa, je nedôvodné a nepodložené tvrdenie generálneho prokurátora, že nebolo preukázané splnenie hmotnoprávnej podmienky výpovede. Menovaná bola od začiatku vzniku problémov s navrhovateľom priebežne oboznamovaná s celou situáciou a osobne sa podieľala na ich riešení jednak ako zástupkyňa zamestnancov, jednak ako tajomníčka školy a tiež matka dieťaťa navštevujúceho triedu, v ktorej bol navrhovateľ triednym učiteľom. V ďalšej časti vyjadrenia sa odporkyňa dotkla skutkových okolností, na základe ktorých potvrdila svoj pretrvávajúci názor o opodstatnenosti a zákonnosti výpovede danej navrhovateľovi z pracovného pomeru. Z týchto dôvodov navrhla, aby generálnym prokurátorom podaný opravný prostriedok bol zamietnutý; žiadala tiež priznať náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Najvyšší súd ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal na podnet účastníka konania generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O.s.p.) v lehote jedného roka (§ 243g O.s.p.) proti rozhodnutiam, ktoré možno napadnúť mimoriadnym dovolaním, preskúmal tieto rozhodnutia bez nariadenia pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k

záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. možno mimoriadnym dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

V konaní o mimoriadnom dovolaní sa najvyšší súd vždy zaoberá otázkou, či vo veci, ktorú preskúmava, nedošlo k procesným vadám uvedeným v § 243f ods. 1 písm. a/ a b/ O.s.p. Procesné vady tejto povahy neboli v mimoriadnom dovolaní namietané a ich existencia ani nevyšla najavo.

V mimoriadnom dovolaní sa namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 17 ods. 2 Zákonníka práce právny úkon, na ktorý neudelili predpísaný súhlas zástupcovia zamestnancov, právny úkon, ktorý nebol vopred prerokovaný so zástupcami zamestnancov, alebo právny úkon, ktorý sa neurobil formou predpísanou týmto zákonom, je neplatný, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis.

Podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď, ak sú u zamestnanca dôvody, pre ktoré by s ním zamestnávateľ mohol okamžite skončiť pracovný pomer, alebo pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny; pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny možno dať zamestnancovi výpoveď, ak bol v posledných šiestich mesiacoch v súvislosti s porušením pracovnej disciplíny písomne upozornený na možnosť výpovede.

Podľa § 74 Zákonníka práce výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa je zamestnávateľ povinný vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov, inak je neplatná. Zástupca zamestnancov je povinný prerokovať výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa do desiatich kalendárnych dní odo dňa doručenia písomnej žiadosti zamestnávateľom. Ak v uvedenej lehote nedôjde k prerokovaniu, platí, že k prerokovaniu došlo.

Výpoveď je jednostranný právny úkon účastníka pracovného pomeru adresovaný druhému účastníkovi tohto pomeru, ktorý smeruje k skončeniu pracovného pomeru. Splnenie povinnosti zamestnávateľa prerokovať vopred so zástupcami zamestnancov výpoveď danú zamestnancovi (§ 74 Zákonníka práce) je hmotnoprávnou podmienkou platnosti tejto výpovede. Účelom uloženia predmetnej povinnosti je poskytnúť ochranu zamestnancovi pred prípadným zneužívaním postavenia zamestnávateľa (viď rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 72/2006, ktorý bol uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 84/2007). Hmotnoprávna podmienka v zmysle § 74 Zákonníka práce je splnená, len ak zástupca zamestnancov prerokuje výpoveď „vopred“, t.j. pred tým, než zamestnávateľ voči zamestnancovi prejaví vôľu skončiť s ním jednostranne pracovný pomer.

V občianskom súdnom sporovom konaní (o ktoré ide aj v preskúmvanej veci) sa uplatňuje prejednácia zásada. Účastník má v takomto konaní jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nespĺnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nespĺnil. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú tieto procesné povinnosti účastníka, je vždy daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena, ako aj nositeľa dôkazného bremena. V preskúmvanom prípade bolo - so zreteľom na vyššie citované ustanovenia Zákonníka práce - na odporkyni, aby preukázala, že výpoveď pracovného pomeru z 30. júna 2010 bola

„vopred“ prerokovaná so zástupcom zamestnancov (§ 74 Zákonníka práce).

Navrhovateľovi daná výpoveď obsahuje text, v zmysle ktorého skončenie pracovného pomeru výpoveďou „bolo prerokované v súlade s § 74 Zákonníka práce so zástupcom zamestnancov, pani T. K. dňa 28. júna 2010“. Menovaná bola ako svedok (§ 126 O.s.p.) vypočutá na pojednávaní 8. júna 2011 (viď č.l. 160 a 161 spisu). Pred súdom sa vyjadrila, že výpoveď je jej známa a že ju podpísala preto, lebo navrhovateľ odmietol výpoveď prevziať. So zreteľom na takéto vysvetlenie je zrejmé, že svedkyňa výpoveď z pracovného pomeru nepodpísala s úmyslom potvrdiť svojím podpisom jej obsah (teda aj prerokovanie výpovede 28. júna 201) a zhodu údajov obsiahnutých vo výpovedi z pracovného pomeru so skutočnosťou; podpisom na výpovedi chcela potvrdiť (iba to), že navrhovateľ odmietol prevziať výpoveď. Jej podpis na výpovedi preto nemožno považovať za skutočnosť potvrdzujúcu, že výpoveď bola s ňou prerokovaná „vopred“ v deň uvedený vo výpovedi.

Pri posudzovaní, či bola splnená hmotnoprávna podmienka platného skončenia pracovného pomeru vyplývajúca z § 74 Zákonníka práce, súd vo všeobecnosti skúma, či zástupca zamestnancov „vopred“ prerokoval výpoveď z pracovného pomeru, neskúma však, aký postup pri tom zvolil. Ak bola žiadosť zamestnávateľa o prerokovanie výpovede „vopred“ prerokovaná, sama skutočnosť, že išlo (len) o ústnu žiadosť a zamestnanec nebol na jej prerokovanie prizvaný, nemení nič na tom, že k prerokovaniu výpovede došlo (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 127/2005). Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 17/2008 uviedol, že Zákonník práce síce nepredpisuje, ako má prebiehať prerokovanie výpovede zástupcom zamestnávateľov, je však nevyhnutné, aby už v čase tohto prerokovania bol dôvod výpovede konkretizovaný dostatočne určito (viď R 47/2007) tak, aby nemohli vzniknúť pochybnosti, z ktorého dôvodu sa pracovný pomer má skončiť. Dovolací súd, nadväzujúc na tieto úvahy, pre účely preskúmvanej veci konštatuje, že s požiadavkou, aby výpoveď bola prerokovaná spôsobom vylučujúcim pochybnosti o tom, konkrétne aká výpoveď a z akého dôvodu bola (neskôr) daná, je logicky spojená požiadavka prerokovania výpovede podľa § 74 Zákonníka práce takým spôsobom, ktorý vylúči prípadné pochybnosti o tom, či výpoveď bola vôbec takto (vopred) prerokovaná.

Ing. T. K. v rámci svojej svedeckej výpovede (viď č.l. 160 a 161 spisu) potvrdila, že výpoveď bola vopred prerokovaná, avšak ani na otázku súdu, ako je možné, že výpoveď datovaná 30. júnom 2010 bola prerokovaná 28. júna 2010, nevedela podať bližšie vysvetlenie a nekonkretizovala, kedy bola o prerokovanie výpovede odporkyňou požiadaná a kedy výpoveď prerokovala. Vzhľadom na to, že jediným dôkazom o prerokovaní výpovede z pracovného pomeru je nedostatočne konkretizované vyjadrenie svedkyne, ktoré nevedela v potrebnej miere spresniť, je opodstatnená námietka generálneho prokurátora, že na základe takto zisteného skutkového stavu nebolo možné prijať záver, v zmysle ktorého výpoveď zamestnávateľa bola vopred prerokovaná (§ 74 Zákonníka práce). V mimoriadnom dovolaní sa teda dôvodne uvádza, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Najvyšší súd z týchto dôvodov zrušil obe napadnuté rozhodnutia a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 a 4 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (viď § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.